SENDİKA

? ? ?

İşçi Arkadaşlar :

Yakında çıkacak günlük siyasi gazetemizi bekleyiniz.

Ekonomik, Sosyal ve Siyasal Alanda Kol ve Kafa İşçisinin Davalarını Güder

Sene : 1 Sayı 11 — ŞİMDİLİK CUMARTESİ GÜNLERİ ÇIKAR — Fiyatı 10 Kuruştur. — 9 Kasım 1946

Başbakanın nutkunda işçiyi alakadar eden taraflar

Başbakanın Cumhuriyet Bayramını açış nutku üzerinde, lehte, aleyhte, bol bol konuşuldu. Biz daha ziyade işçi sınıfını alâkadar eden tarafları üzerinde duracağız.

Sistemli bir kavrayışla yazılmamış olduğu görülen nutkun umumî havası insanda şu intibaı yaratıyor: Bu memleketin en akıllı, en vatanperver insanları olan bizler, işte bunları yaptık. Yapmağa da devam edeceğiz. Neticelerine katlanınız. Daha kısası, hayat daha da pahallılaşacaktır, buna da tahammül edeceksiniz.

Sermayenin büsbütün insafsız hale gelen vurgunlarını önlemek, devlet masraflarını fahiş gelirlere yüklemek suretile fiyatları yukarıdan aşağıya itmek yolu dururken, bir kararname ile Türk lirasının dış değeri düşürülmüştür. Seçimlerde "C.H.P olmasın da kim olursa olsun" zihniyetile ekonomide serbestçilik temayüllü Demokrat Partiye itibar gösterilmesi, C.H.P. ce, halkın serbest rekabete iltifatı şeklinde olunmuş olmasının da bu kararda hiç şüphesiz hissesi vardır. Yâni, "Serbest rekabet mi? Bunu biz de yaparız" denilmiştir. Bu suretle Demokrat Partili tüccarlardan bir kısmının kalbini C.H.P. ye aktarmak mümkün olmamış da değildir.

7 Eylül kararları tesirini göstermekte gecikmemiştir. Fiyatlarda yeni artışlar hemen bütün maddeleri sarmış, vaitlerin tersine olarak ulaştırma târifelerine zamlar yapmak zorunda kalınmış, Başbakan başka zamlar da yapılacağını bildirmiştir. Gelirleri şişirmek, giderleri düşük fiyatlarla hesaplanmak suretile hazırlanan 1947 bütçesi, yüz küsur milyon açık göstermektedir. Bu açık da, bu gidişle, dönüp dolaşıp halkın sırtına yüklenecektir. Kısaca, sermaye çevreleri palazlanmağa devam ederken, işçinin, köylünün, memurun ve diğer dar gelirlilerin izdırapları da o nisbette artacaktır. Bunlar herkesin bildiği şeyler. Kitlelerce bizzat yaşanmakta, üzerinde bol bol konuşulmaktadır. Başbakan nutkunda halka bunların aksini düşündürecek delil değil, bu kanaatleri perçinliyecek emareler vardır

Nutkun Türk işçisini doğrudan doğruya ilgilendiren taraflarına gelince; Başbakan diyor ki:

"İlk ane fikir olarak şunu arzetmek isterim ki aldığımız büyük küçük her tedbirde bir memleket parçasının mahalli veya bir sınıf halkın mahdut menfaatini değil, bütün vatandaşlar kitlesinin esasta birbirine ayrılmaz surette bağlı olan rahatını emniyet altında bulundurmak için, memleket hacminde geniş bir görüşle hareket etmek bütün çalışmalarda hükümetin başlıca dikkat noktasını teşkil etmektedir.

Türk vatanını bölünmez bir kül tanıdığız gibi ve o kadar mühim olarak Türk vatandaş kitlelerini de kâr, menfaat, kazanç, külfet, hizmet ve her nevi haklar ve vazifeler bakımından bir birinden ayırt edilmez bir birlik tanımamız lâzımdır. Zaten bizim siyasî inanımıza kaynak teşkil eden Cumhuriyet Halk Partisinin halkçılık vasfı da bunu emreder.

Birbirine zıt menfaatlı sınıf ve zümreleri bulunan bir ekonomide bu iddiaların mantık ve nazariyece, doğru bir tarafı bulunmadığı gibi, sırf bu gün içinde bulunduğumuz maddi şartlar da bunların tamamen aksini isbat etmektedir. "Bütün vatandaşlar kitlesinin rahat ve refahı" Türk vatandaş kitlelerinin kâr, menfaat, kazanç, hizmet ve her nevi haklar ve vazifeler bakımından birliği. Güzel sözler, ama gerçek değil. Fabrikatörlerle işçi, ağa ile yarıcı, ırgat, tüccarla küçük memur, şöyle tanıdıklar arasından, müşahhas olarak bir karşılaştırılıversin... hakikat ne imiş? o zaman [illegible] ilecektir. Başbakan o büyük sözlerinin heyecanile olacak:

"Eğer bir muhitte orta halli bir vatandaşın ortalama kazanç seviyesile yaşamak için elzem olan malın ortalama fiyat seviyesi az çok mütenasip bir halde bulunuyorsa, orada hayata baskı yapan bir pahalılıktan bahsedilemez. Büyük kütleyi teşkil eden çiftçilerin, rençberlerin, esnafın, tüccarın ve serbest meslek erbabının kazançları küçük farklarla bu seviyede sayılabilir." diyor.

Yaşadığımız, gördüğümüz, her gün haşir neşir olduğumuz hakikatları düşünerek, bizzat Başbakanın bile bu sözlere inan-

(Devamı 3 üncü sayfada)

Kömür Havzasında İşçi Ücretleri Mes'elesi ...

Zonguldak kömür havzasında işçi ücretlerinin tâyini meselesinde genel ekonomik kaidelerin ve dünyanın başka taraflarında tatbik edilen usullerin yeri yoktur. Ücretler, burada saye göre ücret ana prensibi yerine zaman zaman yukarıdan gelen emirlerle şu şekilde tayin edilir:

Kazmacı, şu kadar kuruş; kazmacı yedeği bu kadar kuruş ilâ.... Aradan altı ay geçer, memleket ekonomisinde büyük gelişmeler kaydedilir. Hayat pahalılaşır veya kazara ucuzlar.. fakat ücretler gene aynıdır. Ücretleri günün hayat şartlarına uydurmak kimsenin aklına gelmez. Memur ikramiye alır, bir sürü değişik isimli zamlar alır. İşçinin eline ise gündeliğinin ay sonundaki tutarından başka adilâne bir surette tevzi edilemiyen bir kaç lira prim verilir. Bu verilen para işçiye az veya çok gelebilir. Tabiî iktisadî şartlara ve hayat pahalılık seviyesine göre fazla geldiği vaki değildir. Bu paraya çalışmak istememek olamaz, ay başında iş başına gelmiyen işçi jandarma tarafından yakalanır ve karakol, karakol gezdirilerek ocağa getirilir.

Bundan başka çok entresan bazı vak'alar sık sık göze batmaktadır. Meselâ: Devrekli Ahmet adında bir işçi Eylül ayında kazmacı olarak çalışsa ve çalışma müddetini bitirdikten sonra köyüne dönse... aradan bir veya bir buçuk ay gibi kısa bir zaman geçtikten sonra tekrar ocağına avdet etse... Eğer kazmacılık için boş yer yoksa kendisine meselâ 110 kuruşluk bir ücreti olan yedeklik verilir. İş kanununa göre sebebsiz olarak işçi yevmiyelerinde kısıntı yapılamaz. Burada ortaya meraklı bir sual çıkıyor; ayrı parası, ayrı askeri ve Ankara'daki üç vekâlet kadar memuru olan Ereğli kömürleri işletmesinde iş kanunu yürürlükte değilmidir?

Bunu tekzip etmek mümkün değildir, çünkü tekzip edilmiyecek kadar çok misallerini her an görmek mümkündür.

İşçinin iyi çalışmadığından, daha doğrusu randıman veremediğinden şikâyet ediliyor. Bu yanlıştır, işçide kabahat aramak bir haksızlık ve bir nankörlük eseridir. İşçi memnun edilmemiş ve iyi randıman verebilmesi için gereken tedbirler ya hiç alınmamış veya yarım bırakılmıştır.

Altı senelik ikinci dünya harbinde memleketimizin en büyük ihtiyaçlarından biri olan mâden kömürünü alnının teri ile ve bazen hayatı bahasına çıkaran mâden işçisinin diğer senayi işçileri gibi iş kanununun kendilerine bahşettiği hak ve istifadelerden nasibini almağa hakkı yokmudur?

İşçiler ne istediklerini ve ne istiyeceklerini iyi biliyorlar. Bir kısmı, kendilerini müdafaa edeceğine inandıkları Mâden işçileri sendikasına üye olurlarlarken, diğer kısmı da zaten mâdenciliği meslek edinmiş olmadıkları için bir an evvel ücretli iş mükellefiyetinin kalkmasını bekliyorlar.

Bunlar acıdır, fakat ne yapalım ki, hakikattır.

Armağan KERİMOL

Cumhuriyet Bayramı ve Sendikalar

Kocaeli işçi sendikalar birliği Cumhuriyet bayramı merasime iştirak etmişler ve bayram alayına katılmışlardır. Ayrıca Cumhuriyet abidesine de bir çelenk konulmuştur. Yukardaki resimde sendikacıları çelenklerile birlikte görüyorsunuz.

En aşağı ücretlerin tesbiti en yakin bir zarurettir.

İş kanununun 32 inci maddesi, normal ve en aşağı ücret prensibini vaz etmiştir. Bu ölü prensip alabildiğine kazanç ve köleleştirici ücret nizamını yıkacak bayram topunu beklemektedir.

İşçi gittikçe daha fakirleşir, gittikçe daha fena yaşar, gittikçe daha az gıda alır, gittikçe yoksullaşır, tavan aralarında, yer altlarında oturmağa gittikçe daha çok mecbur olurken sermaye ile çalışma arasındaki kâr ve ücret münasebetlerinin ayarlanması, iş veren İşçi menfaat çatışmalarının kollektif mukavelelerle sistemleşmesi, yalnız iş gücünün himayesi icaplarından, yalnız sosyal, güvenin müeyyidelerinden ve yalnız yasak savmanın zaruretlerinden değil yurdumuzun iktisadî ve sosyal kalkınma davalarının bir numaralı gereklerindendir.

Milli istihsal mi? Umumi refah mı? Nüfus politikası mı? Randıman meselesi mi? Verimlilik ve ihtisas mı? Sanayileşme programı mı? Şurada tek dava, tek mesele gösterilemezki iş kanunun 32 inci maddesindeki mefluç prensibe hayat verecek tüzüğü beklemesin.

Kâr hadlerini tesbit etmenin soygun hırsını normal kazanç temposuna uydurabilmenin en kuvvetli müeyyidesi en aşağı

Devamı 3 üncü sayfada

Yurttan haber:

Kömür Havzasında Bir Verem Sanatoryomu Kurulacak

Sendikanın alâkalı vekâletlere yaptığı teklifin iyi karsılandığı görülüyor

Zonguldak (Hususî Muhabirimizden)

Maden Kömür havzası işçileri Sendikasının Ekonomi, Çalışma ve Sağlık ve Sosyal yardım bakanlıklarına, Zonguldakta bir Verem hastanesinin kurulması için yaptığı müracaat adı geçen bakanlıktarca iyi karşılanmış ve Sendikaya bu yolda cevap verilmiştir.

Sağlık ve Sosyal yardım bakanlığı verdiği cevapda, bakanlıkça Ekonomi bakanlığına gönderilen yazının bir örneğini ilâve ederek şöyle demektedir:

"...tesisin bir an evvel vücuda getirilmesi için yüksek bakanlıklarınca da ilgililere lâzım gelen emirlerin verilmesine müsaadelerinizi arz ederim."

Bakanlıklarla birlikte Ereğli Kömürleri İşletmesine yapılan müracaata, işletme tarafından cevap verilmesine lüzum görülmemiş olduğu anlaşılmaktadır. Ekonomi bakanlığınca işletmeye yazılan yazıdan sonra, İşletmenin tutacağı hattı hareket burada merakla beklenmektedir.

Zonguldak işçileri Cumhuriyet bayramında yapılan törene iştirak ettirilmediklerinden müteessirdirler

29 - Ekim Cumhuriyet bayramında vilâyetçe Maden Kömür Havzası İşçileri Sendikası davet edilmemiş ve yer ayrılmamıştır. İşçi mehafilinden öğrendiğime göre, işçiler bu hareketten çok müteessir olmuşlar ve keyfiyeti protesto etmeğe karar vermişlerdir.

Yeni kurulan ve kurulur, kurulmaz işçi cemiyetlerine musallat olan dernek

Yeni kurulan ve kurulur kurulmaz Halk Partisinin himayesine girdiği anlaşılan işçi derneği, bir müddet evvel kurulmuş olan ve mütevazi bir şekilde çalışmalarına devam eden Maden Başçavuşları cemiyetini içine almak ve Cemiyetin kasasında birikmiş olan sekizyüz küsur liraya sahip çıkmak istemektedirler.

Başçavuşlar Cemiyetinin ileri gelenlerinin söylediklerine göre, cemiyet azaları böyle bir şeye taraftar bulunmamakta ve bu hareketi infialle karşılamaktadırlar.

Derneğin gayeleri hakkında umumi bir fikir mevcutsada henüz ana nizamnamesi neşredilmemiş olduğundan tam malûmat edinmek mümkün olmamaktadır.

Bir dernek varmış

Bir varmış bir yokmuş, evvel zaman içinde, sekiz kişi varmış Bunlar işlerinde uslu akıllı çalışırlar ve alınlarının teri ile ekmeklerini kazanıyorlarmış. Bir gün kendilerinden olmayan kendi dertlerini bilmeyen bir dokuzuncu adam aralarına girmiş; "Yahu ne duruyorsunuz? Bir dernek kurun" diye bağırmış.

Paradan bahsetmişler

— Para benden, demiş.

Eşyamız mobilyamız yok demişler,

— Ben veririm demiş:

İlle ve lâkin dernek kuracakların, derneğin isminden ve gayelerinden en ufak bir malûmatları yokmuş. "İyi amma bu dernek ne yapacak, gayesi nedir? demişler.

Ayni adam cevap vermiş:

— O nasıl lâkırdı, böyle şey sorulmaz.. Ben ne dersem o olacak. İşçiyi müdafaa eder görünecek fakat kat'iyyen ileri gitmiyeceksiniz. Ben. Evet ben ne istersem işçi onu yapacak. demiş.

Muhayyel işçi derneğinin her şeyden bihaber kurucuları hayretle sormuşlar:

— Ya sonra?

— Halâ anlamadınızmı? Yahu ne anlamaz adamlarsınız Şu mürteci heriflerin kurdukları Maden Kömür Havzası İşçileri Sendikasını yıkıverin yeter. Her birinizi ihya ederim.

* * *

Sayın okuyucu, İşçi arkadaş!

— Bir eski zaman masalından bahsettiğimi zannetme. Bu Zonguldakta Kozlu İstihsal bölgesinde bir işverenle Halk Partisi mensubu, sekiz işçi arasında geçen konuşmanın karikatürize edilmiş şeklidir.

Zonguldak işçi mehafilinde herkes hayretler içindedir. Hükûmet, memleketin demokratik esaslar üzerinde ilerlemekte olduğunu her fırsatta ilân ederken, Onyedinci asır modeli parlak düşünce ve hareketlere ne kadar hayret edilse yeridir.

Maden İşçilari Sendikasını kuran mürteciler, yani bizler; bu şekilde konuşanları mazur görürüz. Onlar yirminci asırdan doğmuşlar, yirminci asırda büyümüşler, fakat onyedinci asır terbiyesi almışlardır.

Onlar, "Yaşasın Demokrası" sözünü, "Yaşasın keyfi hareket" olarak anlarlar. Orta kulak iltihabından ileri gelme bir arıza yüzünden kulakları her sözü, her ihtarı tersine çevirmek hassasını kazanmıştır.

Bizi tahkir edenleri, elimizdeki delillere ragmen adalet karşısına çıkarmak istemiyoruz. Çünkü biliyoruz ki; onları mazur görmek lâzımdır.

Sosyal sınıfları inkâr edenlere son ihtarımız şudur:

— İşçinin şeref ve haysiyeti ile oynamağa kimsenin hak'kı yoktur. Sayesinde ekmek yediğiniz işçinin dertlerini anlıyamazsınız. Siz onlardan değilsiniz ve hiç bir zaman onlardan olamıyacaksınız. İşçiler kendi kendilerini sizin önünüzde temsile muktedirdirler. Onların haklarını sizin kurduğunuz dernekler değil, kendi içlerinden çıkan, ihtiyacın doğurduğu Sendikalar verecek veyahut verdirecektir.

İŞÇİ SAĞLIĞI:

Mâdenci nystagmus'u (*)

Mâdenci Nystagmus mâden ocaklarında çalışan işçiler arasında sık görülen bir ârızadır. Bu belirti bilhassa genç mâden işçileri arasında görülür. En ileri yaş hududu 45 dir. Mâdenci Nystagmus ocak içinde çalışanlarda rastlanır. Ocak haricinde çalışan amelelerde hiç bir zaman bu ârıza görülmez.

Mâdenci Nystagmus'un meydana gelişinde önce ışık azlığının rolü ileri sürülmüştür.

Diğer bir görüşe göre bu ârıza göz yuvarlağının dış tarafındaki adelelerin zafiyetinden ileri gelmektedir. Nystagmuz husulünün sebeleri şunlardır:

1 — Kömürden çıkan zehirli gazlar. Bilhassa karbon monoksit ve metan.

2 — Mâden kuyularındaki hararet ve rutubet değişiklikleri.

3 — Ocaktaki bakteri ve viruslar.

4 — Veraset.

5 — İç kulaktaki muvazene organlarında, helezonda bir bozukluk.

Bütün bu faktörler bir arada rol oynarlar. Hiç birisi tek başına mâdenci Nystagmus'un fenni sebebi değildir bugün mâdenci Nystagmus'unda ışık azlığı sebep olarak ayakta durmaktadır.

Birleşik Amerikada ki mâden ocaklarında çalışan işçi ve mühendislerde Nystagmus'u Avrupada ki lere nisbetle son derecede azdır. Zira, Amerika'da ki mâden ocakları son derecede geniş ve iyi ışıklandırılmıştır. Kömürün ışığı aksettirme hassaleri pek az olduğundan ocak içi tenviratında asetilin lâmbası veya elektrik tertibatı kullanılmaktadır.

Bizim kömür ocaklarımızda tenvir son derecede iptidaidir. Bu itibarla bizde mâdenci nystagmus'unun çok fazla olması icap eder. Bugüne kadar memleketimizde endüstri hekimliği mevzuu esaslı bir şekilde ele alınmadığından ve iş bölgelerimizin özelliklerine ait doğru istatistikler neşredilmediğinden işçi sağlığı hakkında her sahada olduğu gibi bu sahada da kat'î bir hükme varmağa imkân yoktur. Ulu orta karalanmış yazıların ve hiç bir istatistik malûmatına dayanmadan verilen kesin hükümlerin değeri olmıyacağı tabiidir. Mâden ocaklarında genç işçiler arasında fazla bulunması muhtemeldir.

Madenci Nystagmus'u görülen işçiler de ayni zamanda şu belirtiler de meydana çıkar:

1 — Baş ağrıları arka kafa ağrıları tarzında ve şiddetlidir

2 — Baş dönmeleri devamlı ve inadcidir.

3 — Pisko nevrozlar, ruhî çöküntü bazı nâdir vak'alarda bu inhitat intihara kadar gidebilir.

4 — Çarpıntı

5 — Göz kapaklarının sıkışması ve titremesi.

6 — Başın durduğu yerde sallanıp titremesi.

7 — Göz yuvarlaklarının içeriye doğru raksi şekil de ihtizazı.

(*) Nystagmus: her iki göz yuvarlağının raksed-r tarzda bir tarafa doğru kayması ve muvazene organlarının bozukluğu ile kendisini gösteren bir belirtidir.

Sağlıkçı

Maden kömür havzasında vasıflı kömür işçileri yetiştirme meselesi

Memleketimizin belli başlı kömür havzası olan Zonguldak Kömür havzasında bu gün iki nevi işçi vardır.

1— Her sene muayyen bir müddet çalıştıkları için, işletmece madenciliği meslek edinmiş sayılan işçiler.

2— Millî Korunma kanununa dayanılarak ücretli iş mükellefiyetine tabi tutulmuş ve madenciliği hiç bir surette meslek edinmemiş işçiler.

Madenciliği meslek edinmiş oldukları kabul edilen işçiler, havzanın topraksız ve başka suretle maişetlerini temin edemiyen köylülerden ibarettir. Senenin muayyen bir kısmında, vergilerini ve bazı zaruri masraflarını karşılamak için ocaklara gelirler; kendilerine bir kaç ay yetecek miktarda para kazandıktan sonra köylerine avdet ederler.

Millî korunma kanununa dayanılarak ücretli iş mükellefiyetine tabi tutulan işçiler ise, meslek ve san'atları nazarı itibara alınmadan gelişi güzel toplanır veya jandarma kuvveti ile ocaklara sevkedilir.

Bu iki işçi grubundan başka birde gayri muayyen zamanlarda havzaya gelen ve bir müddet çalıştıktan sonra memleketlerine avdet eden işçiler vardır ki bunların ekseriyetini şarkî karadeniz işçileri teşkil eder.

Zonguldak kömür havzası, işçi ihtiyacını kendi mıntıkasından temin etmek gibi büyük bir avantaja sahiptir Buna rağmen vasıflı yani kalifiye işçi bulunamamakta bu yüzden gerek randımanı ve gerekse istihsal, havzanın verebileceğinden çok düşük bir seviyede kalmaktadır bunun sebeblerini bundan evvelki yazılarımda incelemiştim. Fakat dava çok büyük ve geniş olduğu için üzerinde biraz daha durmak faide den hali olmıyacaktır. Zonguldak Vilâyetinin takriben 760.000 hektarlık arazisi vardır. Bunun 138.000 hektarı tarla, 9,000 hektarı bağ ve geriye kalan kısmı ise faydalanması kabil olmayan arazidir. Bu araziden alınan mahsul ise 1944 senesinde 29.000 ton mısır, 18.000 ton buğday ve 2.400 ton bakliyattan ibarettir Bu kadar az bir mahsulün havzayı besliyemiyeceği aşikârdır. 391.000 nufusundan ancak 140.000 i ziraatle uğraşır, geri kalanı kazancını işçilik ederek veya başka yerlere giderek maişetlerini temin etmek mecburiyetindedirler.

Bu köylülerin ocaklara bağlanarak vasıflı işçi yetiştirilmeleri çok kolay olabilirdi. Fakat bu güne kadar bu cihet ihmal edilmiş ve kendileri ile hiç meşgul olunmamıştır.

Mükellefiyete tâbi tutularak çalıştırılan işçilerin yetiştirilmesi teşebbüsü hiç bir netice vermemiştir. Zaten mükellefiyete tabi tutulan işçilerden geri kalanları iyi yetiştirildikleri taktirde bu günkü istihsalâttan daha fazlasını verebilirler ve randımanları da bu günkünden çok daha yüksek olabilir. Bu hususta ilk yapılacak iş; işçiyi yetiştirmek için açılacak kurslarla beraber, ona itimad telkin etmesini öğrenmektir. İşçiye itimat telkin etmek şu şekilde olabilir:

1— İşçilere ancak bir insan muamelesi yapıldığı zaman iyi randıman alınabileceği bilinmeli

2— İcap ettiği ve lâyık olduğu zaman işçi taktir görmeli.

3— İşçi göreceği terfi ve mükâfatlardan evvelden haberdar edilmeli.

4— Her işçi kabiliyetine göre bir işe yerleştirilip ondan azami istifade çareleri aranmalı.

5— Münazaalarda sui hükümlere saplanmamalı, mes'eleyi tahkik ve tetkikten geçirdikten sonra karar vermeli ve işçinin de haklı olabileceği unutulmamalı.

6— Her şikayetle derhal alâkadar olunmalı, harekete geçilmeli ve baştan savmaktan vazgeçilmelidir.

7— Her işçi muayyen zamanlarda kendi iş vaziyetinden ve verdiği randımandan haberdar edilmeli.

Bu hususların temin edilebilmesi için evvelemirde bu günkünden başka örneklere göre islâhı lâzımdır

Yanlız Ereğli kömürleri işletmesini değil, bir çok bakanlıkları da alâkadar eden bu mevzuun, memleket içtimai politikası çizilirken göz önüne alınması lâzımdır. Nihayet işçinin mesleğini benimsemesi ve işinde usta hale gelmesi her şeyden evvel onun teşkilatlanmasına ve bizzat kendi teşkilâtı ile haklarını arayacak bir dereceye ulaşmasına bağlıdır. Bu da ancak bağımsız işçi sendikasının serpilip gelişmesi ile kabildir.

Yarım tedbirlerle vakit geçirmek için ne memleketin tehammülü ve ne geçim durumu gün günden kötüleşen maden işçimizin sefil vaziyetinin ne de makineleşmiş yirminci asır tekniğinin tehammülü vardır. Bundan başka, unutulmamalıdır ki; yarım tedbirlerin verecekleri zarar, hiç tedbir almamanın vereceği zarardan aşağı değildir.

Armağan Kerimol

Yeni kurulan sendikalar

Adanada iplik ve dokuma fabrikaları işçileri sendikası kurulmuştur.

* * *

İzmirde ayakkabı işçileri sendikası kurulmuştur.

* * *

Ankarada madeni işler ve makine işçileri sendikası kurulmuştur.

İzmirde Mensucat işçileri Sendikası kurulmuştur.

İnsan hakları Cemiyetine dair

İnsan Hakları cemiyetine dair Mareşal Çakmağın başkanlığı altında memleketimizin ileri demokrat ve inkilâpçı münevverleri tarafından (İnsan Hakları Cemiyeti) kurulduğunu bundan önceki sayılarımızda okuyucularımıza müjdelemiş ve bu cemiyetin daha kurulduğu gün faşistlerin nasıl taarruzuna uğradığı, önceden hazırlanmış bir komplö hissini veren bir tahrikatla demokratik inkişafımız bakımından müsbet bir adım sayılabilecek bu teşebbüsün nasıl boğulmak istendiğini açıklamıştık. Yapılan bütün tahrikat ve te virata rağmen sırf kurucularının memleket meselelerindeki samimiyet ve azimkârlıkları sayesinde (İnsan Hakları Cemiyeti)' dimdik ayakta durabilmiş ve ilerisi için esaşlı kararlar alarak şerefli ödevine devam edebilmiştir. İstanbulda İnsan Hakları Cemiyeti kurulduğu ilk gün aynı adla Ankarada Halk Partisi tarafından diğer bir cemiyetin tertiplenerek alelacele radyo ve gazetelerle ilân edilmesi hadisesi de tek başına bu konuya ne kadar önem verildiğini göstermeğe yeter.

İnsan Hakları Cemiyetinin çalışma proğramıudaki maksat ve gaye faslının üçüncü maddesi aynen şöyledir:

Bu gaye ve maksatlara inanmış olan erkek ve kadın bütün vatandaşlar diktatörlüğe ve faşizme hizmet etmiş olmamak şartile cemiyete aza olabilir.

İşte şayanı dikkat olan nokta insanlık hakları cemiyetinin yapılan bütün hüdumların bu maddeye istinat ettirilmesidir. Sırf bu maddenin nizamnamede bulunmasından rahatsızlık hissedenlerin kimler olduğunu ve ellerindeki neşir vasıtaları ile anti demokratik kampanyayı kimlerin açtığını elbette ki okuyucularımız bu güne kadar görmüşler, okumuşlar ve anlamışlardır. Ne gariptir ki faşizmin uluslar arası teşekküllerce lânetlendiği ve dünyayı 'barbarlık ve felâketlere sürükliyen saliklerinin ipe çekildiği bir sırada Türkiyede İnsan Hakları Cemiyetine faşistlerin neden dolayı alınmadığı suali resmen soruluyor ve sadece bu noktadan hareket edilerek bu teşekkülün dağıtılmasına savaşılıyor. Bu lânetleme sorulara cemiyet kurucularının verdiği cevap da enteresandır:

İnsan Hakları Cemiyeti insan haklarının yalnız faşistler tarafından çiğnenip yok edildiği için onun saliklerini arasına almamıştır.

Hakkında yapılan bütün tahrikât ve tezvirata rağmen insan hakları cemiyeti birleşmiş milletler ana yasasında kabul edilen Roozveltin dört hürriyeti (söz ve fikir hürriyeti, vicdan hürriyeti, korkudan kurtulma "azatlık hürriyeti„ yoksulluktan kurtulma hürriyeti) ile ana yasamızın Türk vatandaşlarına sağladığı şu hak ve hürriyetleri:

"Her Türk hürdür. Hürriyet onun tabii haklbrındandır. Başkasına zarar vermiyecek her şeyi yapabilir. (Madde 68).

Türkler kanun önünde müsavidirler. Her çeşit imtiyazlar yasaktır. (Madde 69).

Türk vatandaşının şahsı masundur. Vicdan hürriyeti düşünce hürriyeti, söz hürriyeti, yayın hürriyeti, serbetçe yolculuk, bağlanma — sözle ve yazı ile— işleme ve çalışma hürriyeti, mülk sahibi olma ve malını dilediği gibi kullanmak bir araya toplanma, dernek kurma, şirket kurmak türk vatandaşının esaslı haklarıdır. (madde 72 - 73).

Vatandaşın canına, malına, ırzına el atılmaz, keyfi surette evine girilemez. (madde 71-76)).

Hiç bir kimse tâbi olduğu mahkemeden başka mahkemeye çağrılamaz ve gönderilemez (madde 83).

İşkence, eziyet, mala el koymak, angarya yasaktır. (madde 75).

Bir kimsenin felsefi ve dinî inancı kendine suç sayılamaz. (madde 75).

Gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Sendika gazetemiz insan hakları cemiyetinin faaliyet programının ana hatlarını yukarıda gösterdiğimiz noktalarda hemen çalışmaya başlamasını temenni eder.

İŞÇİLER

Fuat Köprülü'yü protesto ediyorlar

Sendika gazetesi neş iyat müdürlüğüne:

Demokrat Parti kurucularından profesör Fuat Köprülü'nün, biz işçi sınıfı ve onun kurduğu bağımsız teşkilâtla ı Sendikalar hakkındaki neşriyatı dolayısiyle birliğîmize bağlı Sendikalardan almış olduğumuz pek çok protesto mektuplarından birini ilişik olarak sunuyoruz. Gazetenizde aynen neşrini diler saygılarımızı sunarız:

İşçi Sendikacılar birliği.

Demokrat Parti kurucularından Fuat Köprülünün her fırsat düştükçe işçi sınıfını inkâr ettiğini ve Türk işçisinin kanun gereğince kurmakta olduğu bağımsız sendikalara karşı düşmanca iftira ve tahkirat yaptığını görüyoruz ve okuyoruz.

1 Kasım 946 Başkent altı demokrat parti gazetesinde yine bir numaralı işçi düşmanı diye vasiflandırabileceğimiz iftira ve tezvirleri sendikalarımıza ve sendika gazetemize karşı yağdıran Fuat Köprülü kendi profösörlük ve münevverlik vasfıyle yakıştıramıyacağımız hakaret dolu bir alay sözle bize ve teşkilâtımızda çalışan namuslu ve feragatli işçi arkadaşlarımıza ağız dolusu küfürler savuruyor. Fuat Köprülü acaba bu hakaret ve tahkirleri hangi selâhiyetle ve neye dayanarak yapıyor ?

Biz İstanbul İnşaat işçileri sendikamız üyeleri Fuat Köprülünün hiç bir esasa dayanmayan tezvir ve iftiralarını protesto ederiz.

İstanbul İnşaat işçileri sendikası üyeleri adına

Mesul Muhasip	Sendika Kâtibi	Mesul Kâtip
K. balyoz	**M Irgat**	**Yusuf Ziya Giray**

(Başmakaleden devam)

mayacağını tahmin ediyoruz. Kendilerinini bu hükümlere vardıran, aile bahçeleri anketleri midir? Şehir ve köy fiyatlarına ait rakam serileri midir? Ücret istatistikleri mi, geçim endeksleri midir? Hayır: Bern elçisinin İsviçre ve Beyoğlu'nun pahalı sayılan lokantalarındaki müşahedeleri. Başbakan endeksler hakkında şunları söyliyor:

"Ecnebi memleketlerdeki giyeceğe ait resmi fiyat endeksleri, ne miktar ve ne de kalite bakımından, bir insanı doyurmayan, bilhassa kalitesi düşük ve vesika ile verilen maddeler üzerine tanzim olunuyor.„

Ecnebi memleketlerde geçinme ve bunun içinde gıda endeksleri bir çok modalarını fiyat değişikliklerine göre tanzim edilir. Önce türlü sınıf ve tabakalara mevcut ailelerin hayat şartları üzerinde geniş anketler yapılır. Muhtelif istihlâk maddelerinin, bu arada gıda istihlâkine giren türlü maddelerin büdçelerdeki hisseleri, nisbetleri hem miktar hem de kalite bakımlarından tesbit edilir. Aynı kalitedeki bir maddenin 1 kilo, 1 metre gibi muayyen bir miktarının normal bir yıldaki perakende satış fiyatına göre büdçede tesbit edilmiş olan miktarlar kuruşlandırılır, ve büdçedeki gıda masraflarının yekûnu anormal yıl için (100) ad edilir. Diğer ay ve yıllardaki fiyat değişiklikleri, aynı kalite ve büdçedeki aynı nisbetlere göre hesaplanarak endeksler yürütülür.

Yani, (100) ad edilen yılın mikdar ve kalitelerinde sonraki yıllarda bir değişiklik yapılmadığına göre, endekslerin mikdar bakımından az, kalite bakımından bozuk maddeler üzerinde yapılmış olmasının bile hiç bir ehemmiyeti yoktur. Kaldı ki zaten bu da varid değildir. Sonra, bu endeksler bir sır olarak devlet dosyalarında saklanan malumattan çıkmaz. Aynı malumatı bağımsız üniversiteler, türlü enstitüler ve bilhassa sendikalarda toplarlar. Bu teşekküller bizzat endeksler yaptıkları gibi gibi, resmi endeksleri de kontrol ederler. Bu yüzden yanlış endeks neşretmek hiç bir makamın hatırından bile geçmez. Ecnebi memleketlerde istatistik işleri bir âmme hizmeti sayılmaktadır. Bir memleketin nesi var nesi yoksa, memlekette ne olup ne bitiyorsa bunları istatistiklerle de öğrenmek halkın hakkıdır. Demokrasi bunu emreder. Bizdeki geçinme endekslerine gelince; bunların bir kusuru vardır ki, bu da Başkanın tezi aleyhinedir.

Çoğunluk kontrata bağlanmayan işçi ve fakir memur meskenlerinin kiraları harp içinde arttığı halde, milli korunma kanunun hükmü göz önünde tutularak mesken endeksi, umumî endekse hep (100) olarak girmekte ve umumi endeksi daha düşük göstermektedir. Yeni hayat pahalılığı umumî endeksin gösterdiğinden daha fazla artmıştır. Gıda endekslerine itibar etmek daha doğrudur. Hülâsa, hakikat endeksli veya endekssiz, Başbakanın sözlerini tekzib etmektedir. Başbakan:

"Bu nisbetler bakımından en geride bulunan aylıklı vatandaşların mümkün olduğu kadar geniş nisbette imdadına koşmak için de bütçemizin son takati derecesinde zam teklif ediyoruz„

diyor. Aylıklı vatandaşların, yani memurların az maaşlıları gerçekten çok geri hayat seviyesindedirler. Hatta yapılacak zamların da fakir memurları izdıraptan kurtaramıyacağına kani olarak, ayrıca onlar için de üzülüyoruz. Amma en az maaşlı memurlar bile, memleketimizdeki geçinme seviyelerinin en gerisinde değildirler. Bu yer maalesef işçilere aittir. Baremin en aşağı basamağı olan 15 lira asli maaşlı bir memurun, bütün kesintilerinden sonra eline ayda aynî yardımla birlikte Ankarada seksen sekiz (8·), diğer yerlerde yetmiş iki (72) lira geçer. Çocuk başına 5 lira çocuk zammı da hariç. Buna mukabil, vergiler çıktıktan sonra ayda eline bu kadar para geçen işçi ancak parmakla gösterilebilir. İş şartlarındaki büyük farklar ve fazla mesai cabası. Tekrar ediyoruz, az maaşlı fakir memurların hali haraptır. Fakat işçilerinki daha da harap.

Köylülere gelince: başbakanın bu geniş kitle hakkındaki sözleri de sağlam hesaplara dayanmıyor. Demek istiyorlar ki, köylünün satın aldığı mamullerin fiyatları arttıysa, sattığı mamullerin fiyatları da artmıştır; mamul fiyatlarının düşmeesi, mahsul fiyatlarının da düşmesi demektir; bu da köylünün aleyhinedir. Kendilerinin pamuk ve pamuklu misalini ele alırsak vaziyetin hiç de böyle olmadığını görürüz:

	Toptan pamuk fiyatları kilosu - kuruş				Muhtelif köylerimizde kaput bezi ve basma fiyatları vasatisi (metresi - kuruş)	
	Adana			İzmir		
	piyasa parlağı	klevland I	akala	yerli İ	kaput bezi	basma
1939	35	41	48	41	20	25
1943	81	96	106	125	220	250
1946	107	—	130	115	200	300

Görülüyor ki, pamuk fiyatları (1939=100) itibariyle en çok 300 e yükseldiği, yanı %200 arttığı halde, pamuklu dokuma fiyatları yine (1939=100) itibariyle en az 1000 e çıkmış, yani %900 artmıştır. Başbakanın kendi misallerinden çıkan netice budur.

Başbakan 7 eylûl kararlarını almak için "uzmanları dinlemeğe„ ihtıyaç görüldüğünü söylüyor. Başbakana nutkunun malzemesini verenler de her halde aynı "uzmanlar„. Dışarıya satılacak mahsullerin değeri, yabancı paralar bakımından, eksileceği halde, nutka bu değerin artacağını, birikmiş dövizleri serbest ithaläta ayrıldığına göre tediye muvazenemiz aleyhte bozulacağı halde tersice, düzeleceğini telkin edenler de her halde yine onlar. Bazı gazetelerde, ihtisas inhisarını almış gibi konuşan bu uzmanlara Başbakana yanlış malûmat vermemelerini tavsiye edeceğiz. Hükûmetten tekrar istediğimiz de memleketimizdeki muhtelif sınıf ve zümrelerin kazanç ve geçinme vaziyetleri tetkik edilerek, en perisan hayat şartları içinde yaşayan işçi sınıfına, hakikî ücretler arttırılmak sureti ile biraz olsun nefes aldırmasıdır.

SENDİKACI

En aşağı ücretlerin tesbiti.

(Baştrafı Birincide)

ücret haddinin tesbitidir.

Hayat seviyesile fiyatlar arasındaki ahenk, kâr normasının iniş ve çıkışları nisbetinde ücretlerin ayarlanması suretiledir ki istihsal ve istihlâk kabiliyetlerini âdil bir çığıra sokabiliriz ve ancak bu suretledir ki iş ücreti kemmiyet ve keyfiyet itibarile harcanan emeğe göre istihlâk vasıtalarının temininde bir vasıta olabilir.

Ücret tarifeleri tanzim edilmeden, bölge iş müfettişliklerinin ve hatta kurulmalarını yakinen beklediğimiz iş mahkemelerinin ve hayırlı inkişaflarını sevinçle gördüğümüz sendikaların faaliyet mevzuları daima kısır kalmaya mahkûmdur.

Üç çocuklu işçi ailesine normal sağlık ve vasati konfor sağlıyacak bir seviyeyi en aşağı ücret tesbitinde esas olarak almadıkça tarife faydalı olmaz.

Hâdi MALKOÇ

Dokuma işçisi Sefer Uluer'e

Mektubunuzu, yazılarımızın çokluğundan bu hafta neşredemedik. Gelecek sayıda mütalaamızla birlikte yayımlıyacağız.

Dünyadan haber:

Bulgaristan'da sendikaların inkişafı.

Bulgaristan'da ilk trade - union'lar ve madenciler sendikası 1905 de Georgi Dimitrov tarafından kurulmuştu. 1914 e kadar bu sendika hareketleri tedrici bir inkişaf gösterdi. 1923 den sonra Bulgar sendikaları faşist hükûmet tarafından kapatılmış, Bu sendikalar teşkilatlarını muhafaza ederek gizli faaliyet göstermişlerdir. Ve Eylûl 1944 de meydana gelen büyük halk kıyamı Pernik madencileri ve Sofya'daki tramvay ve demir yolları amelesi tarafından teşkilâtlandırılmıştır. Üç ay sonra vatan cephesi hükûmetin idaresi altında, Bulgaristan umum meslekî işçiler birliği G. M. P. V. 250.000 âza kaydetmiştir. Bu gün bu birlik âzaları 500.000 ne varmıştır ki bu bütün Bulgaristan işçisinin yüzde 72si dır. Geçen sene mensucat işçileri, madenciler, gıda istihsali sanayi işçileriyle patronlar arasında kollektif anlaşmalar imzalanmıştır. Bunun gibi yine işçilerle patronlar arasında 10 müşterek anlaşma yapılmaktadır. Umum mesleki işçiler birliği fiyatların kontrolünü ve ücretlerin artırılması mes'elesinde hükûmetle iş birliği yapmıştır.

Danimarka'da Grevler...

22 Eylûlde Danimarka'da Endonezya'ya asker sevk edilmesine karşı muhtelif nümayiş grevleri yapılmıştır. Nümayişi polis silâh kuvvetile durdurmağa çalışmışsa da greveciler hareketlerine devam etmişlerdir. 24 Eylûlde Danimarka S. S. Boissevain gemisi bir çok askerleri hâmil olarak Endonezya'ya hareket etmek üzere idi. Bu sebeple Amisterdam'da amele 24 saatlik bir nümayiş grevi tertip etmiş, şehir 24 saat tramvaysız ve gazsız kalmıştır. Ertesi günü grev tramvay işçilerinden belediye işçilerine sirayet etmiş, sıra ile liman amelesi, demir yolları amelesi ve mürettipler de greve iştirak etmişlerdir. Aynı günlerde fabrika dökme ocakları amelesi çelik sendikaları amelesi, tayyare fabrikaları amelesi de işlerini bırakmışlardır. 24 saat sonra grev umumî bir mahiyet almıştır. Polis nümayişçilere kılıç ve tüfenkle hücum etmiş ve bir çok yaralanmalara sebep olmuştur.

24 Eylûl gecesi hükûmetin amele üzerine silâh çekmesine rağmen amele, biz Endünezyalıların hürriyetini ve istiklâlini istiyoruz, onlara asker sevk edilmesine ve öldürülmelerine muhalifiz diye bağırmışlardır.

Ankara Madeni İşler ve Makine İşçileri Sendikası

(ANA NİZAMNAMESİ)

(Geçen sayıdan devam)

4 — **Girme ve Çıkma :**

On sekiz yaşını bitirmiş bütün Makine ve Maden İşçileri, Sendikaya girebilir. Ancak ahlâken sukût etmiş, akıl hastaları ve medeni haklarını kaybetmiş bulunanlar, işverenlere işçilerin aleyhinde hafiyelik edenler, demokrasi cereyanlarına düşman olanlar Sendikaya alınamazlar. Bunlardan alındıkları anlaşılanlar idare heyeti karariyle Sendikadan çıkartılırlar.

— **Teşkilât :**

M. İ. M. İ. S. nın en büyük organı kongredir. Kongre yılda bir kere toplanır ve 11 kişilik İdare Heyetini seçer. İdare Heyeti, kongrenin kararlarına ve ana nizamnameye göre Sendikayı idare eder.

6 — Kongre, idare heyetinin karariyle bir yıldan evvel fevkalâde olarak toplanabilir.

7 — İdare heyeti, fevkalâde kongreler hariç, yıllık kongrelerde seçilir. Eski idare heyeti yeniden seçilebilir.

8 — İdare heyeti aşağıdaki bürolara ayrılır.

A) Sekreterlik bürosu.— Bu buronun reisi aynı zamanda Sendikanın Genel Sekreteri ve İdare Heyetinin Başkanıdır.

Büro Sendika azalarının siçillerini, içtima zabıtlarını tutar. Muhaberatı temin ve aza kaydına bakar. Sendikayı resmi makamlar nezdinde temsil eder. Para işlerine veznedarla (Bütçe ve hesap işleri sekreteri) birlikte imza koyar. Sendika adına taahhütlere girişir.

B) Teşkilât bürosu: Teşkilâtlandırma işlerini teşvik ve temin eder.

C) Kültür bürosu: 3 üncü maddenin (C) fıkrasındaki maksatların tahakkukuna çalışır

D) İşçi Hakları Bürosu: 3 üncü maddenin (B) fıkrasında yazılı esaslar dairesinde çalışır.

E) Bütçe hesap işleri bürosu: Sendikanın gelir ve masraflarını tanzim eder. Her üç aylık planço vaziyetini azalara bildirir. Planço hakkında yapılan itirazlar Kontrol Komisyonunca tetkik edilir. Aza aidatını toplar, bağışları ve Sendika gelirlerini alır, bunların hesaplarını tutar. İdare heyetinin kararı veya genel sekreterin tensibiyle sarfiyatta bulunur.

(Devamı gelecek sayıda)

İStanbul Basın ve yayın kafa ve kol işçileri sendikası

(ANA NİZAMNAMESİ)

geçen sayıdan Devam

b) B. Y. İ. S. maksat ve gayesine daha esaslı bir surette varabilmek, azasına kolayca iş temin edebilmek ve fiili yardımlarda bulunmak üzere matbaa ve yayınevi açmak ve buna mümasil iktisadi teşebbüslerde bulunmak.

c) Meslek erbabı arasında tesanüt ve teavün duygularını geliştirmek ve fiili hareketler haline yükseltmek gayesile bir yardım sandığı kurmak, gerek sandık üyelerine ve gerekse üye olmayan ve çalışamıyacak derecede ihtiyarlamış ve hasta düşmüş meslek erbabına aynî ve nakdi yardımlarda bulunmak.

d) Sendikaya dahil olmayan kafa ve kol işçilerinin gazete idarehanelerinde ve matbaalarda çalıştırılmaması için lâzım gelen teşebbüsatta bulunmak ve bunun temini için bir Sendika kanununun çıkarılması hususunda hükûmet makamları ve Büyük Millet Meclisi önünde önayak olmak.

(Devamı gelecek Sayıda)

İzmir Ayakkabı İşçileri Sendikası

(ANA NİZAMNAMESİ)

(Geçen sayıdan devam)

6 — **Teşkilât :**

Sendikanın faaliyetlerini 10 kişilik bir idare heyeti sevk ve idare eder. Bu heyeti bir sene için çoğunluk ile Sendika azalarının umumi içtimaı seçer. En az bir seneden beri Sendikaya yazılı olan be kendisine verilen içtimai işlerde kabiliyet göstermiş bulunan her aza idare heyetine seçilebilir.

Muvakkat hüküm : (Sendika kurucularından en az üç kişi ilk üç aylık kuruluş devresinde idare heyeti vazifesini görür. Bu muvakkat idare heyeti üç ay sonra yazılmış olan azaları umumî içtimaa çağırır. Bu toplantı ana nizamnameyi olduğu gibi veya değiştirerek çoğunluğun reyi ile kabul eder ve nizamı idare heyeti seçer).

7 — İdare heyetinin vazifeleri ikinci maddede sayılan gayeleri gerçekleştirmeğe uğraşmak, aza aidatını ve teberruatı toplamak veya kabul etmek: bunları alınacak veya evvelce alınmış kararlara göre sarfetmek, kundura işçilerinin umumi menfaatlerinin korunması için Sendika varidatının mühim kısmını bir sağlam ihtiyat akçesi halinde saklamak. İşçileri ilgilendiren her çeşit iş şartları, sağlık ve gündelik meselelerini aralıksız göz önünde bulundurmak ve onların müşterek adlarına teşebbüslere girişmek, icabında protesto mitingleri yaptırmak kültür sahasında işçilerin seviyesini yükseltmek için imkân dahilinde olan her çareye baş vurmak, mühim kararlar almak zarureti hasıl oluncа olağanüstü toplantılara çağırmak ve ilh.dır.

8 — İdare heyetine seçilen azalar umumi içtima sonunda ilk toplantıları yaparlar. Kendi aralarından birini Sendika mes'ul kâtipliğine bir diğerini muhasip ve veznedarlığa ve bir üçüncüsünü de teşkilât ve kültür işleri kâtipliğine seçer, her günlük işleri bu üç aza ve ihtiyaç olursa muavinleri idare eder ve teşkilâtlandırır.

(Devamı gelecek sayıda)

İzmir mensucat sanayii işçileri sendikası

(NİZAMNAMESİ)

1 — İzmirde mensucat sanayii işçileri sendikası adı altında gayri siyasi bir cemiyet teşekkül etmiştir. Birliğin merkezi Fevzi paşa bulvarı 1-03 üncü sokak 2 numaradır. Sendikanın uğraşacağı mevzu ve maksatları şunlardır.

2 — Mensucat işçilerini işverenler, hükûmet makamları vesair idare âmirleri önünde temsil etmek her sahada onların hak ve menfaatlerine uymıyan durumlara ve muamelelere karşı teşebbüslerde bulunmak

A) İş kanununun ve Büyük Millet Meclisinde çıkacak diğer iş gücünü koruma içtimaî sigorta kanunlarının hükümlerine riayet edilip edilmediğini daimi surette araştırmak. Onlara aykırı halleri ve muameleri ortadan kaldırmak için işçileri harekete geçirmek, icabında gereken yerlere baş vurmak ve işçilerin haklarının korunması için onlar adına dâva açmak.

B) İşçilerin fikri ve bedeni serpilmelerini sağlamak için ihtisas kursları spor talimleri ve oyunları memleket ve dünya meselelerine dair konferanslar, güzel sanatlar dersleri, korolar ve saire organize etmek ve bu çeşit kültür faaliyetlerine elverişli bir işçi kulübü açmak ve idare etmek.

C) İşsiz kalan sendikda âzalarına iş bulmayı temin etmek işçi katagorisini tâyin etmek hastahane, doğum evi, çocuk yuvaları tesis etmek.

D) Teker teker muhtaç bir duruma düşen sendika âzalarına eşya, gıda ve para yardımlarında bulunmak geniş ölçüde işsizliğin umumî haline karşı bir sağlam ihtiyat akçesi vucüde getirmek, maksadı ile karşılıklı yardım sandığı yaratmak işçiler arasında tesanüt ve taavvün duygularını genişlettirmek ve fiilî hareketler haline yükseltmek.

3 — **Kurucular:**

Mustafa Arınsoylar dokumacı,
Ömer Akkanat dokumacı,
Abdul Celâl Barlak dokumacı,
Musa Özbey dokumacı,
Hasan Oytun iplikçi,
H.Tahsin Elbir dokumacı,
Hüseyin Melek depocu.

4 — Sendikaya girmek ve sendikadan çıkmak: mensucat senayiinde çalışan tekmil işçiler dinleri, milliyetleri ve siyasi görüşleri ne olursa olsun sendikaya âza olabilirler. Ve olmaları arzu edilir. Âza kayıt olmak için bu nizamname hükümlerine riayeti taahhüt etmek kâfidir. Sendika mensucat istihsalinde çalışan bütün işçileri içine almak gayesini güder. Bu yolda sistemli bir teşvik faaliyeti yürütür.

5 — Yalnız ahlâken sukut etmiş olanlar, iş verenlerle işçiler arasında fesat çıkaranlar ve sendika hakkında menfi propoganda yapanlar ve işçi sınıfı menfaatlerine aykırı harekette bulunanlar, faşist propogandası yapanlar, işçilerin metalip hareketlerini sabote edenler sendika âzası olamazlar. Ve bu gibiler her hangi bir surette sendikanın içine sokulabilmişlerse gerçek hüviyetleri meydana çıkar çıkmaz heyeti idare karariyle sendikadan çıkarılırlar.

6 — Sendikanın çalışmalarını yedi kişilik bir idare heyeti tertibiyle yürütür. Bu heyet bir sene için sendika âzalarının umumi içtimaî çoğunluk e sasına göre seçer. En az sendikada bir seneden beri kayıtlı bulunan ve kendisine verilen içtimaı işlerde kabiliyet göstermiş bulunan her üye idare heyetine seçilebilir.

Devamı gelecek sayıda

Bakırköy Bez Fabrikası İşçileri Sendikası

(ANA NİZAMNAMESİ)

Geçen Sayıdan devam

12 — Sendikaya kayıtlı aza her altı ayda bir defa olmak üzere alelâde toplantı yapar. Bu toplantılarda günün en mühim işçi meselelerine dair raporlar dinlenir; müzakere edildikten sonra hareket tarzları kararlaştırılır. Sene sonu toplantısı (yani kongre) kapanmazdan evvel idare heyetinin geçmiş hesabatı tetkik edilip gerekli hararlar alınır ve yeni idare heyeti seçilir. Bu seçimden başka ayrıca 5 kişilik bir kontrol komisyonu da seçilir.

13 — Sendikaya kayıtlı azanın umumi içtimalara daveti ve bu içtimalarda alınan kararların azaya bildirimi ya bir beyanname neşir veyahut gazetede yayınlanır.

14 — Kontrol Komisyonunun ödevleri : Her üç ayda bir olmak üzere en az senede dört defa olmak üzere Sendikanın hesaplarını tetkik etmek ve müşahebelerini bir rapor şeklinde umumi içtimaa sunmak Sendika azaları arasında veya azalarla idare heyeti arasında çıkacak ihtilâflarda hakem rolü oynamak, üçüncü maddede yazılı sebeplar dolayısiyle Sendikadad çıkarılmaları idare heyeti tarafından kararlaştırılan azaların itirazlarını kabul ve müdafaalarını dinlemek ve edineceği kanaate göre çıkarma kararlarını bozmak veya katileştirmek, arkadaşlığa uymıyan hal ve tavırlarından dolayı mesul tutulan azalara disiplin cezaları tayin etmektir.

15 — Sendikada uygunsuz kareketleri görülen azalara tatbik edilecek cezalar şunlardır : İhtar, tevbih ve geçici çıkarmadır. Temelli çıkarma yalnız dördüncü maddede yazılı hallerde tatbik olunur. Kontrol Komisyonu kararlarına ancak kongre nezdinde itiraz olunabilir. Kongrenin kararları katidir.

16 — **Sendikanın Gelir Kaynakları :**

Sendikanın gelir kaynakları girişte her yeni azadan bir defaya mahsus olmak üzere 150 kuruş işçilerden 250 ustalardan yazılma ücreti alınır. Azaların her ay ödemeye mecbur oldukları 100 kuruş aidat, ihtiyari teberrüler Sendika faydasına verilecek müsamere ve temsillerin bıraktığı kârlar.

17 — Sendikaya aidattan fazla para yardımında bulunmak imkânına malik olan azalar bu yardımı teberrüler şeklinde yapabilirler.

18 — Sendikaya aza olan her üye ancak üç ay sonra Sendikadan maddi yardım görebilir.

19 — Aidattan elde edilen gelirlerin dörtte biri işçilerin umumî menfaatlerinin korunması için saklanır. Bu ihtiyat akçesine en sıkışık zamanlarda bile el sürülmez.

20 — Sendika faaliyetini tatil zorunda kaldığı takdirde cemiyetler kanunu ahkâmı dahilinde tasfiye muamelesi yapılarak Sendikanın tasarrufundaki bütün malları İstanbul İşçi Sendikaları Birliğine devrolunur. Böyle bir teşekkül mevcut değilse İstanbulda mevcut azası en çok olan üç İşçi Sendikası arasında taksim olunur.

21 — İstanbulda mevcut İşçi Sendikaları Birliğine dahil olmak için Bakırköy Bez Fabrikası İşçileri Sendikası umumî bir içtimaa aktederek alınacak karara göre Birliğe dahil olunur.

22 — Sendika merkezi şimdilik Bakırköy—Yenimahalledir.

23 — **Kurucular :**

Sabri Özcan tesviyeci, Enver Tenşi dokumacı, Yaşar Yasak dokumacı, Reyhan Ozan kaynakçı, Fevzi Aksakal dokumacı, Hüseyin Bekol dokumacı, Cemal Yaman dokumacı, Abdullah Hançer dokumacı, Sefer Hançer dokumacı.

Kocaeli Nakliye İşçileri Sendikası

(ANA NİZAMNAMESİ)

(Geçen sayıdan devam)

(Muvakkat hüküm : İlk kongre toplanıncaya kadar N. İ. S. kurucular heyeti tarafından bu ana nizamnameye göre idare olunur. gu heyet ilk kongreyi Şendikanın resmen teşekkülünden en çok üç ay sonra toplantıya çağırması mecburidir.)

14 — **Gelir kaynakları :**

Sendikanın gelir kaynakları, girişte bir defaya mahsus olmak üzere her azadan bir lira yazılma ücreti ve her ay azamın vereceği asgari 50 kuruş aidatları ve bunpan başka ihtiyari teberrüler, Sendika faydasına verilecek müsamere, temsil V.s. nin bırakacağı kârlar ve benzerleri.

15 — Kocaelinde bir İşçi Sendikaları Birliği veya buna benzer bir teşekkül vücut bulur bulmaz Nakliye İşçileri Sendikası umumî bir içtima aktederek alınacak karar üzerine bu birliğe iltihak edecektir.

16 — Sendika faaliyetini tatil zorunda kaldığı takdirde tasarrufundaki malları Kocaeli İşçi Sendikaları Birliğine, mevcut değilse İstanbul İşçi Sendikaları Birliğine devrolunur o da mevcut değilse İstanbulda azası en çok üç işçi Sendikası orasında taksim olunur.

17 — Sendika merkezi şimdilik Kocaeli İşçi Sendikaları Birliğinin bulunduğu Mahaldir.

18 — **Kurucular :**

Ahmet Taşlı nakliye işçisi, Kemal Kayralcı nakliye işçisi, Enver Gündoğdu nakliye işçisi, Demir Karışık nakliye işçisi, Ahmet Gürçay nakliye işçisi, Mustafa İncebel nakliye işçisi, Kâzım Kahraman nakliye isçisi, İsmail Kara nakliye işçisi, Necati Durak nakliye işçisi, İsmail Tel nakliye işçisi, Osman Çolak nakliye işçisi, Abdullah Çolak nakliye işçisi, Rahim Çivi nakliye işçisi, Süleyman Taşyılmaz nakliye işçisi, Şükrü Oğur nakliye işçisi.

Sahibi ve yazı işlerini fiilen idare eden: Mitat Kemal Akkanat Tertip ve Baskı F - K Basımevi